

Bruxelles, 2. prosinca 2020.
REV1 – zamjenjuje obavijest od
25. ožujka 2019.

OBAVIJEST SUDIONICIMA

POVLAČENJE UJEDINJENE KRALJEVINE I PROPISI UNIJE O TRŽIŠNOM NATJECANJU

Ujedinjena Kraljevina napustila je Europsku uniju 1. veljače 2020. i postala „treća zemlja”¹. U Sporazumu o povlačenju² predviđeno je prijelazno razdoblje do 31. prosinca 2020. Do tog se datuma pravo Unije u cijelosti primjenjuje na Ujedinjenu Kraljevinu i u Ujedinjenoj Kraljevini³.

Međutim, nakon isteka prijelaznog razdoblja Ujedinjena Kraljevina više neće primjenjivati pravo EU-a.

Stoga se sve zainteresirane strane, a posebno gospodarski subjekti, podsjećaju na pravnu situaciju koja će nastati nakon isteka prijelaznog razdoblja. U ovoj se obavijesti posebno objašnjava relevantna pravna situacija u području protumonopolskih pravila (dio A u nastavku) i kontrole koncentracija (dio B u nastavku).

Napomena:

Ova se obavijest ne odnosi na:

- propise Unije o prekograničnim spajanjima utvrđene u Direktivi (EU) 2017/1132⁴
- propise Unije o sukobu pravnih propisa i sudske nadležnosti.

O tim su pitanjima objavljene druge obavijesti⁵.

¹ Treća zemlja je zemlja koja nije država članica Unije.

² Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju (SL L 29, 31.1.2020., str. 7.) („Sporazum o povlačenju”).

³ Uz određene iznimke iz članka 127. Sporazuma o povlačenju, od kojih ni jedna nije relevantna u kontekstu ove obavijesti.

⁴ Direktiva (EU) 2017/1132 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o određenim aspektima prava društava, SL L 169, 30.6.2017., str. 46.

⁵ https://ec.europa.eu/info/relations-united-kingdom/overview/consequences-public-administrations-businesses-and-citizens-eu_hr.

A. PRIMJENA PROTUMONOPOLSKIH PRAVILA EU-A

1. OPĆI OKVIR

Primjena protumonopolskih pravila EU-a uređena je člancima 101. i 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”), Uredbom (EZ) br. 1/2003⁶ i Uredbom (EZ) br. 773/2004⁷. Taj pravni okvir dopunjen je drugim uredbama, koje se odnose na posebne vrste postupanja ili posebne sektore, pojašnjenjima danima u raznim odlukama⁸, obavijestima i smjernicama koje je donijela Europska komisija („Komisija”) te sudskom praksom sudova Unije⁹.

Teritorijalno područje primjene protumonopolskih pravila EU-a utvrđeno je u člancima 101. i 102. UFEU-a, kako ih tumači Sud Europske unije („Sud”). Pravila se primjenjuju neovisno o državljanstvu, zemlji osnutka ili sjedišta poduzetnika, te se mogu primjenjivati i na njegovo postupanje izvan EU-a. Sud je utvrdio da činjenica da poduzetnik koji je stranka sporazuma ima sjedište u trećoj zemlji ne sprječava primjenu UFEU-a ako taj sporazum ima učinak na području unutarnjeg tržišta¹⁰. U slučaju postupanja izvan EU-a Komisijina nadležnost može se opravdati u okviru međunarodnog javnog prava na temelju provedbe sporazuma u EU-u¹¹ ili na temelju doktrine kvalificiranih učinaka u EU-u¹².

Stoga činjenica da je Ujedinjena Kraljevina nakon povlačenja postala treća zemlja sama po sebi neće utjecati na primjenjivost protumonopolskih pravila EU-a na poduzetnike iz Ujedinjene Kraljevine, čak ni nakon isteka prijelaznog razdoblja. Kao i na sve druge poduzetnike koji su registrirani ili imaju sjedište u trećoj zemlji, i na poduzetnike iz Ujedinjene Kraljevine primjenjivat će se protumonopolska pravila EU-a ako se njihovo protutržišno ponašanje odvija u EU-u ili ima učinak u EU-u. To se odnosi i na javna društva i na društva koja uživaju posebna ili isključiva prava, a imaju sjedište ili poslovni nastan u Ujedinjenoj Kraljevini.

⁶ Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima [101.] i [102.] Ugovora, SL L 1, 4.1.2003., str. 1.

⁷ Uredba Komisije (EZ) br. 773/2004 od 7. travnja 2004. o postupcima koje Komisija vodi na temelju članka [101.] i [102.] Ugovora, SL L 123, 27.4.2004., str. 18.

⁸ Npr. Odluka 2011/695/EU Predsjednika Europske komisije od 13. listopada 2011. o funkciji i opisu posla službenika za usmene rasprave u određenim postupcima tržišnog natjecanja, SL L 275, 20.10.2011., str. 29.

⁹ Pregled zakonodavstva i raznih obavijesti i smjernica dostupan je ovdje: <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/legislation/legislation.html>.

¹⁰ Vidi npr. presudu Suda od 25. studenoga 1971, Béguelin Import, 22/71, ECLI:EU:C:1971:113, točku 11.

¹¹ Presuda Suda od 27. rujna 1988., Ahlström Osakeyhtiö i dr./Komisija, spojeni predmeti 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 i od 125/85 do 129/85, ECLI:EU:C:1988:447, točka 16.

¹² Presuda Suda od 6. rujna 2017., Intel Corp. v. Komisija, C-413/14 P, ECLI:EU:C:2017:632, točke 43.–47.

Komisija će stoga i dalje biti nadležna za sporazume ili postupanje koji utječu na tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu, i kad je riječ o poduzetnicima iz Ujedinjene Kraljevine. Istodobno i Ujedinjena Kraljevina može biti nadležna za takve prakse na temelju svojih nacionalnih protumonopolskih pravila, podložno ograničenjima koja proizlaze iz odredaba Sporazuma o povlačenju u pogledu postupaka koje je Komisija pokrenula prije isteka prijelaznog razdoblja (vidjeti odjeljak 2. u nastavku).

Komisija će pri provedbi istraga i dalje od poduzetnika iz Ujedinjene Kraljevine moći prikupljati informacije na temelju članka 18. Uredbe (EZ) br. 1/2003. S druge strane, nakon isteka prijelaznog razdoblja Komisija više neće moći u Ujedinjenoj Kraljevini obavljati pretrage na temelju članka 20. ili 21. Uredbe (EZ) br. 1/2003 (osim pretraga koje se obavljaju u kontekstu postupaka pokrenutih prije isteka prijelaznog razdoblja; vidjeti odjeljak 2. u nastavku).

2. POSEBNE ODREDBE SPORAZUMA O POVLAČENJU KOJE SE ODOSE NA POSTUPKE KOJE JE KOMISIJA POKRENULA PRIJE ISTEKA PRIJELAZNOG RAZDOBLJA

U skladu s člankom 92. Sporazuma o povlačenju Komisija je i dalje nadležna za upravne postupke koji se odnose na postupanje u skladu s pravom Unije u području tržišnog natjecanja u Ujedinjenoj Kraljevini „pokrenute” prije isteka prijelaznog razdoblja. Posebno, tom se odredbom pojašnjava da se postupak za primjenu članka 101. ili 102. UFEU-a koji vodi Europska komisija u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1/2003 smatra pokrenutim u trenutku kada Europska komisija odluči pokrenuti postupak u skladu s člankom 2. stavkom 1. Uredbe Komisije (EZ) br. 773/2004. U takvim slučajevima Komisija ostaje nadležna za istraživanje činjeničnih okolnosti koje su nastale prije isteka prijelaznog razdoblja, dok nadležna tijela Ujedinjene Kraljevine mogu istražiti isto postupanje u skladu s protumonopolskim pravilima Ujedinjene Kraljevine samo za činjenične okolnosti nastale nakon isteka prijelaznog razdoblja.

U skladu s člankom 94. Sporazuma o povlačenju Uredba (EZ) br. 1/2003 i Uredba (EZ) br. 773/2004 primjenjuju se na postupke koje je Komisija pokrenula prije isteka prijelaznog razdoblja, uključujući u Ujedinjenoj Kraljevini. Kad je riječ o istražnim ovlastima, to znači da će Komisija u kontekstu takvih postupaka od poduzetnika iz Ujedinjene Kraljevine moći prikupljati informacije na temelju članka 18. Uredbe (EZ) br. 1/2003 te da zadržava i ovlast za obavljanje pretraga u Ujedinjenoj Kraljevini.

Kao i sve odluke koje donosi Komisija, odluke koje Komisija donese u postupcima iz članka 92. Sporazuma o povlačenju, čak i ako su donesene nakon isteka prijelaznog razdoblja, obvezujuće su, uključujući za Ujedinjenu Kraljevinu i u Ujedinjenoj Kraljevini, a njihovu zakonitost ispituje isključivo Sud u skladu s člankom 263. UFEU-a.

Komisija ostaje nadležna za praćenje i izvršenje obveza koje su preuzete ili pravnih sredstava koja su izrečena u Ujedinjenoj Kraljevini ili u odnosu na Ujedinjenu Kraljevinu u vezi sa svim postupcima za primjenu članaka 101. ili 102. UFEU-a koje Europska komisija provede na temelju Uredbe (EZ) br. 1/2003¹³. Ako

¹³ Članak 95. stavak 2. Sporazuma o povlačenju.

Europska komisija i imenovano nacionalno tijelo Ujedinjene Kraljevine nadležno za tržišno natjecanje tako dogovore, Komisija može prenijeti na to tijelo praćenje i izvršenje tih obveza ili pravnih sredstava u Ujedinjenoj Kraljevini. Mogućnost takvog prijenosa ovisit će, prema potrebi, o ocjeni svakog pojedinog slučaja te će se dogovoriti s imenovanim nacionalnim tijelom Ujedinjene Kraljevine nadležnim za tržišno natjecanje na *ad hoc* osnovi.

B. KONTROLA KONCENTRACIJA U EU-U

1. OPĆI OKVIR

Kontrola koncentracija u EU-u uređena je Uredbom EU-a o koncentracijama (EZ) br. 139/2004 („Uredba o koncentracijama”)¹⁴ i njezinom provedbenom uredbom¹⁵. Taj pravni okvir dopunjen je pojašnjenjima danima u raznim obavijestima i smjernicama Komisije te sudskom praksom sudova Unije.¹⁶

Uredbom o koncentracijama utvrđuje se sustav *ex ante* kontrola, u kojem je za određene vrste transakcija povezane s određenim pragovima prihoda potrebno dobiti odobrenje Komisije prije nego što ih stranke mogu provesti. Ako je određena transakcija u nadležnosti Komisije na temelju Uredbe o koncentracijama, države članice ne smiju na tu transakciju primjenjivati svoje nacionalne propise o tržišnom natjecanju. Međutim, mogu poduzeti odgovarajuće mjere za zaštitu legitimnih interesa koji nisu uzeti u obzir Uredbom o koncentracijama, pod uvjetima utvrđenima člankom 21. te uredbe. Isključiva nadležnost Komisije u EU-u na temelju Uredbe o koncentracijama naziva se načelom „sve na jednom mjestu”.

Kad je riječ o protumonopolskim pravilima, sustav EU-a za kontrolu koncentracija primjenjuje se neovisno o državljanstvu, zemlji osnutka ili sjedišta poduzetnika. Stoga činjenica da je Ujedinjena Kraljevina nakon povlačenja iz EU-a postala treća zemlja nema utjecaj na primjenjivost Uredbe o koncentracijama na poduzetnike iz Ujedinjene Kraljevine ako su ispunjeni kriteriji nadležnosti iz Uredbe o koncentracijama.

U Sporazumu o povlačenju predviđeno je da se sustav EU-a za kontrolu koncentracija i dalje primjenjuje na Ujedinjenu Kraljevinu i u njoj tijekom prijelaznog razdoblja. Nakon isteka prijelaznog razdoblja moguće je da će i Komisija i nacionalno tijelo Ujedinjene Kraljevine za tržišno natjecanje biti nadležni za usporedno preispitivanje planirane koncentracije, ali na temelju vlastitih zasebnih

¹⁴ Uredba Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika, SL L 24, 29.1.2004., str. 1.

¹⁵ Uredba Komisije (EZ) br. 802/2004 od 21. travnja 2004. o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 o kontroli koncentracija između poduzetnika i njezini prilozi (obrazac CO, skraćeni obrazac CO, obrasci RS i RM) (SL L 133, 30.4.2004., str. 1.), kako je izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 1033/2008 (SL L 279, 22.10.2008., str. 3.) i Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 1269/2013 (SL L 336, 14.12.2013., str. 1.).

¹⁶ Pregled zakonodavstva i raznih obavijesti i smjernica dostupan je ovdje: <http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/legislation.html>.

materijalnih pravila i pravila o nadležnosti u području kontrole koncentracija.¹⁷ Stoga u tom smislu poduzetnici više neće moći koristiti prednosti načela „sve na jednom mjestu”.

2. POSEBNA PITANJA POVEZANA S OCJENOM KOMISIJINE NADLEŽNOSTI

2.1. Izračunavanje prihoda u skladu s Uredbom o koncentracijama

Relevantni datum za utvrđivanje nadležnosti EU-a za koncentraciju na temelju članaka 1. i 3. Uredbe o koncentracijama datum je sklapanja pravno obvezujućeg sporazuma, objave javnog nadmetanja ili stjecanja kontrolnog udjela ili datum prve prijave koncentracije, ovisno o tomu koji datum nastupi ranije.¹⁸ Ta se pravila nisu izmijenila ni Sporazumom o povlačenju ni povlačenjem Ujedinjene Kraljevine iz EU-a. Ako neki od relevantnih događaja prethodi datumu isteka prijelaznog razdoblja, Komisija će procijeniti jesu li na datum tog događaja bili ispunjeni kriteriji za utvrđivanje nadležnosti iz Uredbe o koncentracijama te će pri utvrđivanju prihoda predmetnih poduzetnika na razini EU-a i prihoda u pojedinačnim državama članicama uzeti u obzir prihod koji su stranke u koncentraciji ostvarile u Ujedinjenoj Kraljevini.

Ako relevantni datum za utvrđivanje nadležnosti EU-a pada nakon isteka prijelaznog razdoblja, Komisija više neće uzimati u obzir prihod koji su stranke u koncentraciji ostvarile u Ujedinjenoj Kraljevini.¹⁹

2.2. Postupci „pokrenuti” prije isteka prijelaznog razdoblja

U skladu s člankom 92. Sporazuma o povlačenju Komisija je i dalje nadležna za upravne postupke koji su „pokrenuti” prije isteka prijelaznog razdoblja. U tim slučajevima Komisija ima isključivu nadležnost za procjenu učinaka koncentracije na državnom području Ujedinjene Kraljevine, uključujući procjenu i prihvaćanje obveza u Ujedinjenoj Kraljevini, čak i nakon isteka prijelaznog razdoblja. U skladu s člankom 94. Sporazuma o povlačenju istražni i postupovni okvir utvrđen Uredbom o koncentracijama i njezinom provedbenom uredbom primjenjuju se na postupke pokrenute prije isteka prijelaznog razdoblja, uključujući u Ujedinjenoj Kraljevini.

Za koncentraciju koja doseže pragove prihoda iz članka 1. Uredbe o koncentracijama i koja je stoga od značaja za cijelu Uniju, smatra se da je postupak pokrenut na dan kad je Komisiji dostavljen obrazac CO (ili skraćeni

¹⁷ Kao što je sada slučaj za transakcije koje preispituju Komisija i agencije trećih zemalja nadležne za tržišno natjecanje.

¹⁸ Vidjeti točku 156. Pročišćene obavijesti Komisije o nadležnosti prema Uredbi Vijeća (EZ) br. 139/2004 o kontroli koncentracija između poduzetnika, SL C 95, 16.4.2008., str. 1.

¹⁹ Stoga se možda neće morati prijavljivati određene transakcije koje bi dosegnule pragove utvrđene Uredbom o koncentracijama kada bi se uzimao u obzir prihod koji su poduzetnici ostvarili u Ujedinjenoj Kraljevini; primjerice ako ciljani poduzetnik ne ostvari prihod od najmanje 250 milijuna EUR u EU-u, ne uzimajući u obzir prihod ostvaren u Ujedinjenoj Kraljevini.

obrazac CO) ili obrazac RS s ciljem pokretanja postupka upućivanja u skladu s člankom 4. stavkom 4. Uredbe o koncentracijama.

Kad je riječ o nadležnosti Komisije nakon upućivanja predmeta koji se odnosi na koncentraciju bez značaja za cijelu Uniju, treba razlikovati upućivanja prije prijavljivanja u skladu s člankom 4. stavkom 5. Uredbe o koncentracijama od upućivanja nakon prijavljivanja u skladu s člankom 22. iste uredbe.

2.2.1. – Upućivanja prije prijavljivanja u skladu s člankom 4. stavkom 5. Uredbe o koncentracijama

U skladu s člankom 4. stavkom 5. Uredbe o koncentracijama podnositelj prijave može putem obrazloženog podneska obavijestiti Komisiju da bi trebala ispitati koncentraciju koja nema značaj za cijelu Uniju ako se koncentracija može ocijeniti prema nacionalnom pravu tržišnog natjecanja najmanje triju država članica. Svaka nadležna država članica može uložiti prigovor u roku od 15 radnih dana.

U slučajevima u kojima je predan podnesak na temelju članka 4. stavka 5. i koncentracija koja nema značaj za cijelu Uniju može se ocijeniti u trima državama članicama, a jedna od njih je Ujedinjena Kraljevina, Komisija stječe nadležnost na temelju članka 4. stavka 5. Uredbe o koncentracijama ako je prije isteka prijelaznog razdoblja istekao rok od 15 radnih dana, a ni jedna nadležna država članica nije izrazila svoje protivljenje.

2.2.2. – Upućivanja nakon prijavljivanja u skladu s člankom 22. Uredbe o koncentracijama

Nakon isteka prijelaznog razdoblja Ujedinjena Kraljevina više neće biti ovlaštena za upućivanje predmeta Komisiji ili pridruživanje zahtjevima drugih država članica za upućivanje u skladu s člankom 22. Uredbe o koncentracijama.

Ako je Ujedinjena Kraljevina podnijela zahtjev za upućivanje ili se pridružila zahtjevu druge države članice za upućivanje i Komisija je u skladu s člankom 22. stavkom 3. Uredbe o koncentracijama prije isteka prijelaznog razdoblja odlučila (ili se smatra da je odlučila) ispitati koncentraciju, predmet će se smatrati upućenim i u odnosu na Ujedinjenu Kraljevinu. Ako Ujedinjena Kraljevina nije niti podnijela niti se pridružila takvu zahtjevu za upućivanje ili ako Komisija prije isteka prijelaznog razdoblja nije odlučila (ili se ne smatra da je odlučila) ispitati koncentraciju, neće se smatrati da je predmet upućen u odnosu na Ujedinjenu Kraljevinu.

3. MATERIJALNOPRAVNA OCJENA

Komisija će morati uzeti u obzir činjenicu da Ujedinjena Kraljevina nakon isteka prijelaznog razdoblja više neće biti dio unutarnjeg tržišta. To znači da nakon isteka prijelaznog razdoblja više neće biti u nadležnosti Komisije da utvrdi bi li planirana koncentracija znatno omela učinkovito tržišno natjecanje na nacionalnom tržištu

Ujedinjene Kraljevine ili njezinim podnacionalnim tržištima (osim u postupcima pokrenutima prije isteka prijelaznog razdoblja²⁰). Nadalje, možda će modaliteti trgovine između EU-a i Ujedinjene Kraljevine utjecati na Komisijinu ocjenu tržišnog natjecanja, među ostalim, prikladnosti i provedivosti pravnih sredstava u slučaju da koncentracija izaziva zabrinutost u pogledu tržišnog natjecanja. Posljedice će se morati ocjenjivati pojedinačno za svaki predmet i stranke u koncentraciji pozivaju se da te aspekte rasprave sa službama Glavne uprave Europske komisije za tržišno natjecanje.

4. VALJANOST ODLUKA KOMISIJE NA TEMELJU UREDBE O KONCENTRACIJAMA I NAKON ISTEKA PRIJELAZNOG RAZDOBLJA

Sve odluke Komisije donesene na temelju Uredbe o koncentracijama (uključujući odluke o određivanju uvjeta i obveza) vrijedit će i nakon isteka prijelaznog razdoblja. Odluke će u načelu ostati valjane i u slučajevima u kojima se obvezama rješava pitanje tržišnog natjecanja koje utječe samo na nacionalno tržište Ujedinjene Kraljevine ili njezina podnacionalna tržišta.²¹

Komisija je i nakon isteka prijelaznog razdoblja nadležna za praćenje i izvršenje obveza u svojim predmetima u području koncentracija. To vrijedi i za pravna sredstva na nacionalnom tržištu Ujedinjene Kraljevine, njezinim podnacionalnim tržištima ili na širem tržištu koje uključuje Ujedinjenu Kraljevinu. Međutim, Komisija i imenovano nacionalno tijelo Ujedinjene Kraljevine nadležno za tržišno natjecanje mogu dogovoriti da se praćenje i izvršenje obveza prenesu na imenovano nacionalno tijelo Ujedinjene Kraljevine nadležno za tržišno natjecanje. Takav prijenos nije automatski, već zahtijeva izričitu suglasnost Komisije i nadležnog tijela Ujedinjene Kraljevine²².

Opće informacije o pravu EU-a u području tržišnog natjecanja dostupne su na internetskim stranicama Komisije o propisima EU-a u području tržišnog natjecanja (http://ec.europa.eu/competition/index_en.html). Te će se stranice prema potrebi dodatno ažurirati.

Europska komisija
Glavna uprava za tržišno natjecanje

²⁰ Vidjeti odjeljak B.2.2. ove obavijesti.

²¹ Budući da je Komisija bila nadležna u trenutku donošenja odluke, ona je bila i obvezna iskoristiti pravna sredstva za otklanjanje zabrinutosti povezane s tržišnim natjecanjem u Ujedinjenoj Kraljevini, dok nacionalno nadležno tijelo Ujedinjene Kraljevine za to nije bilo nadležno.

²² Članak 95. stavak 2. Sporazuma o povlačenju.